

Uppföljningsrapport kollektivtrafik Blekinge 2016

Uppföljningsrapport kollektivtrafik Blekinge 2016
Dnr: 17/00421
Version A, Regionstyrelsen informerad 2017-06-14 /magfo

Innehållsförteckning

1. Inledning och syfte	4
2. Allmän trafikplikt och avtal.....	4
2.1. Allmän trafikplikt.....	4
2.2. Kollektivtrafikföretag och kostnadsersättningar	4
2.3. Ensamrätter eller direkttilldelade avtal.....	4
2.4. Kommersiell linjetrafik	5
3. Resultat	5
3.1. Finansiering	5
3.2. Resor och trafikutbud	6
3.3. Effektivitet	6
3.4. Kvalitet	7
Tillgänglighet	7
4. Sammanställning och utblick	8
5. Bilagor	9
5.1. Förteckning beslut allmän trafikplikt 2015	9
5.2. Förteckning trafikavtal 2015 med kostnadsersättningar	10
5.3. Förteckning kommersiell linjetrafik.....	10

1. Inledning och syfte

Regionstyrelsen i Region Blekinge är regional kollektivtrafikmyndighet (RKM) i Blekinge och är ansvarig för kollektivtrafiken. De skattesubventionerade resurserna ska användas så effektivt som möjligt samtidigt som planering och utförande ska följa SFS 2010:1065, Lag om kollektivtrafik. Transportstyrelsen är tillsynsmyndighet och utför regelbundna uppföljningar av hur olika regioner administrerar och planerar kollektivtrafiken. Blekinge har i likhet med flertalet regioner i Sverige inte prioriterat denna årliga uppföljningsrapport under uppbyggnaden av kollektivtrafikmyndigheten men nu meddelar Transportstyrelsen att den blir en del av kommande tillsyn. Rapporten ska vara ett centralt verktyg för att presentera vårt arbete för Transportstyrelsen och är samtidigt en sammanställning för vår egen kontroll av verksamheten. SKL har i en vägledning sammanställt vad rapporten ska innehålla, enligt EU:s kollektivtrafikförordning, vilken Region Blekinge har använt för att bestämma utformningen. Dialog med andra regioners (RKM) har också bidragit till slutresultatet.

Region Blekinge hoppas rapporten ska bidra till en bra dialog om kollektivtrafikens utveckling och bli en kunskapskälla för beslutsfattare och andra berörda.

2. Allmän trafikplikt och avtal

Kollektivtrafiklagen anger att beslut om allmän trafikplikt ska föregå en upphandling. Beslutet ska ange vad som ska upphandlas och varför det ska upphandlas för att motivera att trafiken inte lämnas till den kommersiella marknaden. Syftet är att allmänhet och kollektivtrafikföretag ska få information om politisk ambitionsnivå gällande kollektivtrafik i olika områden. Här beskrivs dessa beslut och om vilka företag som utförde kollektivtrafik i Blekinge under hela eller delar av året. Kostnader för respektive avtal redovisas samt eventuella överenskommelser som har gjorts utöver traditionella upphandlingar i konkurrens. Vi informerar också om kommersiell regional linjetrafik som utförs i Blekinge.

2.1. Allmän trafikplikt

Med allmän trafikplikt menas enligt EU-förordningen (1370/2007) om kollektivtrafik, de krav som behörig myndighet definierar eller fastställer för att sörja för kollektivtrafik av allmänt intresse som ett kollektivtrafikföretag inte skulle ha något eget kommersiellt intresse att bedriva utan att få ersättning från det allmänna eller åtminstone inte i samma omfattning eller på samma villkor. Den trafik som omfattas av allmän trafikplikt ska motiveras i trafikförsörjningsprogrammet. Den ska ge en samhällsekonomisk nytta, tillgodose behovet av resor i vardagen och säkerställa ett långsiktigt sammanhållet kollektivtrafiksystem.

I bilaga 5.1 finns en förteckning över beslut om allmän trafikplikt som var aktuella i Blekinge under året.

2.2. Kollektivtrafikföretag och kostnadsersättningar

Under 2016 hade Region Blekinge 1 trafikavtal inom linjelagd busstrafik, 3 inom tågtrafik och 2 inom båttrafik samt ett antal taxiavtal. Avtal inom servicetrafiken innehåller förutom allmän trafik öppen närtrafik men även sjukresor och färdtjänst. Förteckning av avtal och utbetalda ersättningar framgår av bilaga 5.2

2.3. Ensamrätter eller direkttilldelade avtal

Region Blekinge upphandlar all trafik regelbundet. Ensamrätter eller direkttilldelade avtal förekommer ej.

2.4. Kommersiell linjetrafik

Kommersiell regional linjetrafik är sedan 2012 tillåten utan tillstånd men med anmälningsskyldighet. I beslutet om allmän trafikplikt för busstrafik i Blekinge har sträckan Karlskrona - Ronneby Airport lämnats till marknaden då trafiken är möjlig att utöva på kommersiella villkor och intresse för trafiken finns. Det är också här länets enda kommersiella kollektivtrafik utfördes 2016. Trafikoperatörer och trafik framgår av bilaga 5.3.

3. Resultat

Här beskrivs utvecklingen av kostnader, intäkter och resande enligt rapportering till Trafikanalys. Nyckeltal har beräknats utifrån grundstatistiken. I övriga kostnader ligger alla kostnader för Region Blekinge som hänförs till kollektivtrafiken men inte är betalning till trafikentreprenörerna. Några av de större posterna ligger inom biljettförsäljning, marknadsföring, hållplatsunderhåll och trafikplanering där personalkostnader ingår.

3.1. Finansiering

Bruttokostnader Milj. kr

	2014	2015	2016
Tåg	122	142	146
Buss/bil	201	213	219
Båt	11	11	14
Infrastruktur	4	5	5
Övrigt	42	48	58
Totalt	380	419	442

Intäkter Milj. kr, Administration och infrastruktur ej inräknad

	2014	2015	2016
Tåg	64	68	67
Buss/bil	106	109	115
Båt	0,1	0,0	0,6
Övrigt	4	4	3
Totalt	174	181	186

Skattesubventionsgrad %, Finansiärers bidrag i förhållande till total kostnadstäckning

	2014	2015	2016
Totalt	54	57	58

3.2. Resor och trafikutbud

Beskrivning av antal resor och trafikens omfattning uppdelat på trafikslag. Siffrorna har Region Blekinge rapporterat in till Trafikanalys förutom marknadsandel som har tagits fram av Svensk kollektivtrafik genom kollektivtrafikbarometern.

Resor, Miljoner resor

	2014	2015	2016
Tåg	2,1	1,9	2,2
Buss/bil	6,1	6,2	6,6
Båt	0,1	0,1	0,1
Totalt	8,3	8,2	9,0

Marknadsandel, %, Kollektivtrafiken i förhållande till totalt antal motoriserade resor

	2014	2015	2016
Pendling Karlskrona*			20/28
Totalt Blekinge helår	13	13	13

*Hösten 2015 gjordes en satsning i Karlskrona på snabbare och tätare stadstrafik som gav stor effekt. Siffrorna anger marknadsandel under två kortare mätningar vår och höst 2016

Trafikutbud, Miljoner km

	2014	2015	2016
Tåg	1,6	1,8	1,8
Buss/bil	6,8	7,9	8,0
Totalt	8,4	9,7	9,8

3.3. Effektivitet

Här har tal tagits fram genom att använda faktiska värden i de tidigare avsnitten för att beskriva kostnadsutvecklingen per resa och km.

Total bruttokostnad per resa, kr

	2014	2015	2016
Totalt	46,1	51,0	49,1

Total kostnad finansiär per resa, kr

	2014	2015	2016
Tåg	34,3	45,1	39,5
Buss/bil/båt	22,0	24,2	24,8
Totalt	25,1	29,1	28,4

Total kostnad finansiär per km, kr

	2014	2015	2016
Tåg	41,1	46,7	50,2
Buss/bil	18,5	17,9	19,5
Totalt	24,5	24,6	26,3

3.4. Kvalitet

Kvalitet är ett brett begrepp där olika delar har olika tyngd för olika individer. Kollektivtrafikbranschen har under många år försökt kartlägga vilka områden som är viktigast att lägga resurser på. Genom samverkan och dialog i Svensk kollektivtrafik och med kollektivtrafikbarometern som verktyg finns nu mycket kunskap och resultat. Här väljer vi några områden som påverkar hur kollektivtrafikresenären värderar trafiken och avgör i vilken grad kollektivtrafiken kan konkurrera med andra färdmedel.

Tillgänglighet

Här är möjligheten att använda kollektivtrafiken även med funktionsnedsättning den definition som bl.a. SKL använder i sin statistik. En annan betydelse av tillgänglighet är kollektivtrafikens närhet till bostäder och målpunkter. Båda har stark koppling till infrastrukturen och påverkas mycket av hur kommuner och Trafikverket prioriterar. Vårt uppdrag som huvudman för kollektivtrafiken är att ta fram målsättningar och beskrivning av vad som behöver göras och sedan motivera åtgärder för väghållaren. Vi är mycket positiva till de signaler som kommer från regeringen att kollektivtrafiken tillsammans med gång och cykel ska prioriteras i samhällsplaneringen där stadsmiljöavtalen är tydliga exempel på detta. Region Blekinge har ett mätbart mål på detta område där andelen tillgänglighetsanpassade hållplatser med fler än 20 påstigande per dag mäts. Åtgärderna under 2016 ökade andelen tillgänglighetsanpassade större hållplatser från 82% till 85%. Målet är att nå 90% till 2019. Gällande framkomlighet och stadsplanering ser vi en positiv utveckling där stationsområden görs om från industribyggnader till bostäder samtidigt som bussar prioriteras bättre i trafiken.

Restid

Även om möjligheten att använda tiden ofta är mycket bättre på buss och tåg jämfört med bil är restiden viktig valet av färdstätt. Därför är detta område prioriterat i gällande trafikförsörjningsprogram. Ett antal sträckor med mätbara restidsmål är beslutade och vi ska generellt jobba med att prioritera bussar i stadsplaneringen för kortare restider. Under 2016 infördes snabbturer i pendlingsstid på flera linjer i Karlskrona stadstrafik vilket har reducerat restid för en stor del av resenärerna vilket bl.a. ledde till en rekordstor resandeökning med 14%.

Punktlighet

Punktligheten är en del av tryggheten i kollektivtrafiken. Man ska kunna lita på att man kommer fram i tid utan att behöva använda stora marginaler genom att ta tidigare avgångar än nödvändigt. Under 2015 har flera åtgärder vidtagits på linjer i Blekinge med hög belastning vilket har fått full effekt 2016. Kontinuerlig mätning av bussarnas tidhållning har startat under 2016 men här finns inga sammanställda resultat för 2016 p.g.a. för kort mätperiod. I kollektivtrafikbarometerens undersökning angav 86% av resenärerna i Blekinge att de kom fram i tid på den senaste resan vilket är en förbättring mot 2015 och ligger nära genomsnittet i Sverige.

Nöjdhet

Det sammantagna resultatet av alla kvalitetsmått kanske beskrivs bäst genom hur nöjda kunderna är även om det är mer än de mätbara faktorerna som vi har beskrivit ovan som påverkar betyget. Kollektivtrafikbarometern mäter även detta genom enkäter. I statistiken kan man se en mängd olika delar av nöjdheten där personalen glädjande nog även 2015 får de bästa betygen. Siffran vi väljer att redovisa här är nöjdhet med senaste resan vilken 2016 var 84% vilket är bra jämfört med riksgenomsnittet på 81%.

4. Sammanställning och utblick

I mars 2016 togs beslut om nytt trafikförsörjningsprogram i Blekinge. Det finns ett mycket brett politiskt stöd för de höga ambitionerna inom en rad områden. Målbilden med de tre benen valfrihet, utveckling/tillväxt och miljö/klimat ska hjälpa Blekinge på resan mot en attraktivare region. Restider gällande såväl de interregionala förbindelserna med Öresund och Stockholm som de lokala pendlingsresorna är viktigt för Blekinges konkurrenskraft mot andra landsdelar. Bättre restid och turtäthet ger flexibilitet och valfrihet vilket kanske är där bilen bedöms vara som starkast även om tiden inte kan användas i bilen. Utbudet påverkar också Blekinges närhet till omvärlden vilket näringslivet värderar högt för att kunna rekrytera personal. Slutligen är miljöområdet allt mer i fokus i samhället varför det är viktigt att bussar och tåg behåller sin tätposition och ger möjlighet för fler att få plats i kollektivtrafiken. Här ser vi en spännande utveckling framöver med förbättrad och ny teknik även om Blekinge ligger bra till med nästan bara förnybart drivmedel i fordonen. Vi har många områden att arbeta med i den här programperioden till 2019 vilket ska leda till en kontinuerligt ökande marknadsandel för kollektivtrafiken vilken 2016 var oförändrad på 13%.

5. Bilagor

5.1. Förteckning beslut allmän trafikplikt

Här följer en kort beskrivning av befintliga beslut om allmän trafikplikt vid tid för publicering av denna rapport. För detaljinformation om beslut och innehåll var vänlig kontakta Region Blekinge, kollektivtrafikmyndigheten via telefon eller mail.

Busstrafik i Blekinge, RS 121212

I Blekinge är all busstrafik belagd med allmän trafikplikt med undantag för flygbusstrafiken till Ronneby Airport som upprätthålls i kommersiell regi. Flygbusstrafiken är vital för Blekinges utveckling varför trafikens kvalitet och utveckling följs för att vid behov kunna återföras till styrning via avtal.

Busstrafik över länsgräns mot Skåne, RS 121212

Beslutet avser all befintlig busstrafik mellan Blekinge och Skåne och har tagits av Skånes kollektivtrafikmyndighet efter godkännande av Blekinge.

Busstrafik över länsgräns mot Kalmar län, RS 121212

Beslutet avser all befintlig busstrafik mellan Blekinge och Kalmar och har tagits av Blekinges RKM efter godkännande från myndigheten i Kalmar län.

Busstrafik över länsgräns mot Kronobergs län, RS 121212

Beslutet avser all befintlig busstrafik mellan Blekinge och Kronobergs län och har tagits av Blekinges RKM efter godkännande från motsvarigheten i Kronobergs län.

Tågtrafik över länsgräns mot Kalmar län, RS 170208

Beslutet avser all befintlig tågtrafik mellan Blekinge och Kalmar län och har tagits av Blekinges RKM efter godkännande från RKM Kalmar i gemensam överenskommelse med övriga län inom Krösatågstrafiken.

Tågtrafik över länsgräns mot Skåne, RS 160907

Beslutet avser närmast Pågatågstrafik mellan Karlshamn och Kristianstad men ska ses som en prövning av marknadsläget för hela tågtrafiken mellan Skåne och Blekinge. Äldre beslut finns för Öresundstågstrafiken. Avtal finns med Region Skåne om ömsesidig överenskommelse om att varje län fattar beslut om allmän trafikplikt efter godkännande av grannlandet.

Skärgårdstrafik i Blekinge, RS 161214

I Blekinge är all linjelagd skärgårdstrafik belagd med allmän trafikplikt.

5.2. Förteckning trafikavtal 2016 med kostnadsersättningar

Affärsverken AB	Skärgårdstrafik del av Karlskrona	9 546 Tkr
Arriva Tåg AB	Drift, underhåll och fordon Pågatåg	5 993 Tkr
Bergkvarabuss AB	Linjetrafik Buss	213 737 Tkr
Haglund Shipping AB	Skärgårdstrafik Karlshamn och Hanö	3 795 Tkr
Karlskrona Sjötaxi AB	Skärgårdstrafik del av Karlskrona	97 Tkr
Transdev Sverige AB	Drift o underhåll Öresundståg och Krösatåg	48 822 Tkr
AB Transitio	Hyra av tåg Öresundståg och Krösatåg	11 184 Tkr

5.3. Förteckning kommersiell linjetrafik

To and from AB 120401 - 161208	Flygbusstrafik Karlskrona - Rby Airport (Blekingeflyg)
Bergkvarabuss AB 140701 - pågående	Flygbusstrafik Karlskrona - Rby Airport (SAS)
Trossöbuss AB 140701 - 161208	Flygbusstrafik Karlskrona - Rby Airport (SAS)
Swebus Express 160607 - 160612	Matartrafik evenemang Sweden Rock i Norge
Trossöbuss AB 161209 - pågående	Flygbusstrafik Karlskrona - Rby Airport (Blekingeflyg)
Merresor AB 170418 - pågående	Karlskrona - Alvesta. Anslutning Snälltåget mot Stockh.

Kraft att vilja.
Tillsammans är det möjligt.

Vi inspirerar, skapar tillfällen att mötas och stärker
Blekinge i Sverige och Europa.

Tillsammans med våra medlemmar - Blekinges
kommuner och landsting - arbetar vi för att göra
det ännu mer attraktivt att besöka, leva och verka
i vår region.

Region Blekinge, Valhallavägen 1, 371 41 Karlskrona
Tel 0455-30 50 00 | E-post kansli@regionblekinge.se
www.regionblekinge.se